

Obejrzyj wideo ukazujące talenty do kamuflażu i znikania ośmiornic takich jak ta *Octopus berrima* na natgeo.com/octopus.

112 Moc ósemki

Są trochę jak kosmici, a trochę jak ludzie. Ośmiornice naprawdę potrafią wprawić w zdumienie. *Tekst Olivia Judson Zdjęcia David Liittschwager*

30

Rozmowa NG

Wywiad z Piotrem Pogonem, który umierał cztery razy, a mimo to, a może właśnie dlatego, zdołał pomóc wielu ludziom.

Rozmawia Julia Lachowicz

34

Mars dla Ziemi

Czy i kiedy polecimy na Marsa? I czy może on stanowić alternatywę dla Ziemi po możliwej katastrofie?

Tekst J. Achenbach Zdjęcia Phillip Toledano, Robert Clark, Max A.-Hellweg, Mark Thiessen

58

Polski jaskiniowy rekord

Rzecz o człowieku, który się zawiazał, i jaskini, która w końcu uległa.

*Tekst Marcin Jamkowski
Zdjęcia Marcin Jamkowski,
Krzysztof Starnawski, Irena Stangierska*

70

Po drugiej stronie życia

Teoretycznie zza granicy między życiem i śmiercią nie ma powrotu. Okazuje się ona jednak dość płynna.

*Tekst Robin Marantz Henig
Zdjęcia Lynn Johnson*

90

Kruchy pokój

Rajska Sri Lanka na 26 lat ugrzęzła w wojnie domowej. Dziś konflikt się wypalił, ale rachunki krzywd wciąż czekają na wyrównanie.

Tekst Robert Draper Zdjęcia Ami Vitale

TYLKO DLA PRENUMERATORÓW

*Kule dla nosorożca
Jak co miesiąc
dodatkowy artykuł
po zalogowaniu się do Klubu
Prenumeratora.*

Na okładce Obraz Marsa skompilowany ze zdjęć wykonanych przez sondę Viking 1. W centrum widać system kanionów Valles Marineris długi na 3000 i głęboki miejscami na 7 km. *NASA/USGS*